

**KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE SE SÍDLEM V BRNĚ
JEŘÁBKOVA 4, 602 00 BRNO**

Tel. 545113091

e-mail: sekretariat@khsbrno.cz

ID jaaai36

Číslo jednací: KHSJM 55703/2016/HO/HOK
Spisová značka: S-KHSJM 45798/2016
K podání: KHSJM 45798/2016/HO/HOK
Oprávněná úřední osoba: Švarcová / pracoviště Hodonín
Č.j. odesílatele: SBS 17437/2016/OBÚ-01/3
Telefon: 518 398 620
Fax: 518 398 612
Mail: jaroslava.svarcova@khsbrno.cz

OBVODNÍ BĀŇSKÝ ÚŘAD

PRO ÚZEMÍ KRAJŮ JIHOMORAVSKÉHO A ZLÍNSKÉHO

Cejl 13

601 42 Brno

IČO 00025844

V Hodoníně dne 03.10.2016

Návrh na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200)

- *žadatel RNDr. Pavel Josefus, se sídlem 74801 Hlučín - Bobrovníky, Slunečná 353/2, IČO 73907847, zastupující na základě plné moci ze dne 11.01.2006 organizaci František Jampílek, se sídlem Na Pruhu 335, 250 89 Lázně Toušeň, IČO 49495950*
- *závazné stanovisko k návrhu na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200)*

Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně (dále také „KHS JmK“) jako orgán ochrany veřejného zdraví místně příslušný dle ustanovení § 82 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon č. 258/2000 Sb.“), a jako dotčený správní úřad dle ustanovení § 82 odst. 2 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb. v návaznosti na **Oznámení zahájení správního řízení a stanovení termínu ústního jednání o návrhu na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200)** ze dne 29.07.2016, č. j. SBS 17437/2016/OBÚ-01/3, zveřejněnému na úřední desce Obvodního báňského úřadu pro území krajů Jihomoravského a Zlínského, Cejl 13, 601 42 Brno, pod číslem SBS 17437/2016 v rámci správního řízení ve věci žádosti organizace František Jampílek, se sídlem Na Pruhu 335, 250 89 Lázně Toušeň, IČO 49495950, zastoupené na základě plné moci ze dne 11.01.2006 resp. 20.01.2006 RNDr. Pavlem Josefusem, se sídlem Slunečná 353/2, 74801 Hlučín - Bobrovníky, IČO 73907847, o návrhu na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200), vydává v souladu s ustanovením § 77 odst. 1 a § 94 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. a ustanovením § 2 odst. 2 a § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále také „správní řád“), toto

závazné stanovisko:

Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně

n e s o u h l a s í

se stanovením dobývacího prostoru Uherský Ostroh

na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200).

O d ů v o d n ě n í

Obvodní báňský úřad pro území krajů Jihomoravského a Zlínského, Cejl 13, 601 42 Brno, zveřejnil na úřední desce v rámci správního řízení ve věci žádosti organizace František Jampílek, se sídlem Na Pruhu 335, 250 89 Lázně Toušeň, IČO 49495950, zastoupené na základě plné moci ze dne 11.01.2006 resp. 20.01.2006 RNDr. Pavlem Josefusem, se sídlem Slunečná 353/2, 74801 Hlučín - Bobrovníky, IČO 73907847, o návrhu na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200) *Oznámení zahájení správního řízení a stanovení termínu ústního jednání o návrhu na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200)* ze dne 29.07.2016, č. j. SBS 17437/2016/OBÚ-01/3.

KHS JmK k výše uvedenému *Oznámení zahájení správního řízení a stanovení termínu ústního jednání o návrhu na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200)* ze dne 29.07.2016, č. j. SBS 17437/2016/OBÚ-01/3, dne 17.08.2016 pod číslem jednací KHSJM 45798/2016/HO/HOK sdělila, že v rámci projednávání záměru dle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon č. 100/2001 Sb.“), byla ze strany KHS JmK opakovaně vydávána nesouhlasná vyjádření, a mimo jiné uvedla skutečnosti související s hodnocením vlivů na veřejné zdraví provedené v rámci tohoto projednávání.

Dále **KHS JmK vyjádřila nesouhlas** se stanovením dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200) dne 08.09.2016 pod číslem jednací KHSJM 50902/2016/HO/HOK **jako orgán ochrany veřejného zdraví místně příslušný k hodnocení a řízení zdravotních rizik** ve smyslu ustanovení § 82 odst. 2 písm. t) zákona č. 258/2000 Sb., a to s odkazem na článek 5 písm. n) Protokolu o vodě a zdraví k Úmluvě o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer z roku 1992 (dále také „Protokol o vodě a zdraví“ nebo „Protokol“), dle něhož při uskutečňování tohoto Protokolu musejí být brány patřičné ohledy na místní problémy, potřeby a znalosti (dále také „vyjádření nesouhlasu“).

Vzhledem ke skutečnosti, že Ministerstvo zdravotnictví České republiky, Palackého náměstí 375/4, 128 01 Praha 2, IČO 00024341, *Usnesením* ze dne 22.09.2016, č. j. MZDR 56571/2016-2/OVZ, pověřilo KHS JmK k projednání a rozhodnutí ve věci návrhu na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200) a projednávání všech navazujících úkonů v téže věci, jako dotčený správní úřad podle § 82 odst. 2 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, **vydává KHS JmK toto závazné stanovisko jako dotčený správní úřad dle ustanovení § 82 odst. 2 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb.** s tím, že nesouhlasí se stanovením dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200).

Odůvodnění tohoto nesouhlasného závazného stanoviska KHS JmK zcela odkazuje na své vyjádření nesouhlasu, a opětovně zdůrazňuje níže uvedené.

KHS JmK nesouhlasí se stanovením dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200), a to

- vzhledem ke skutečnosti, že v rámci projednávání záměru *Těžba a úprava štěrkopísku v Uherském Ostrohu 2*, oznamovatel František Jampílek, Na Pruhu 335, 250 89 Lázně Toušeň (dále také „záměr“), dle zákona č. 100/2001 Sb. nebylo možno potenciální vlivy záměru na veřejné zdraví kvalitativně ani kvantitativně vyhodnotit, jak je zřejmé z přílohy č. 3 dokumentace záměru zpracované Ing. Pavlou Židkovou, Polní 293, 747 62 Mokré Lazce, v Opavě v září 2013, tj. „*Hodnocení vlivů na veřejné zdraví, aktualizace 2013*“ zpracovaného MUDr. Bohumilem Havlem, Větrná 9, 568 02 Svitavy, soudním znalcem v oboru zdravotnictví, odvětví hygiena se specializací hygiena životního prostředí, hodnocení zdravotních rizik (jmenován Krajským soudem v Hradci Králové dne 5.11.2002 pod č.j. Spr. 2706/2002), držitelem osvědčení o autorizaci k hodnocení zdravotních rizik v expozičních sítích expozice chemickým látkám v prostředí a expozice hluku vydaných Státním zdravotním ústavem Praha pod č. 008/04, držitelem osvědčení odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů na veřejné zdraví vydaného MZ ČR pod pořadovým číslem 2/2009 (dále také „hodnocení vlivů na veřejné zdraví“),
- vzhledem ke zcela odlišným závěrům hydrogeologických posudků o možnosti resp. pravděpodobnosti negativního ovlivnění jímacího území Bzenec – komplex v souvislosti s daným záměrem a předkládanými v rámci posuzování záměru dle zákona č. 100/2001 Sb. oznamovatelem a provozovatelem jímacího území, tj. společností Vodovody a kanalizace Hodonín, a. s. se sídlem Purkyňova 2, č. p. 2933, 695 11 Hodonín, IČO 49454544,
- vzhledem k situování záměru v ochranném pásmu vodních zdrojů systému Bzenec – komplex stanoveném rozhodnutím Okresního národního výboru Hodonín, odbor vodního a lesního hospodářství a zemědělství, ze dne 1. 3. 1989, č.j. Vod – 1299 – 1988/1989/Ku – 235 (resp. Vod – 1299 – 1985/1989/Ku – 235) (dále také „rozhodnutí ONV Hodonín ze dne 1. 3. 1989“),

- **vzhledem ke skutečnosti, že jakékoliv, byť i potenciální, riziko, negativního ovlivnění dotčených vodních zdrojů využívaných k zásobování více než 100 000 obyvatel pitnou vodou je z hlediska ochrany veřejného zdraví nepřijatelné a ochranu těchto zdrojů je nutno považovat za prioritní a převyšující ostatní zájmy, a to s ohledem na princip předběžné opatrnosti, na nutnost zcela zásadní eliminace (nikoliv pouze minimalizace) situací potenciálně predikujících pravděpodobnost vzniku zdravotních rizik pro dotčenou populaci s ohledem na znalost místních podmínek a na situování záměru v aktivní zóně záplavového území.**

V obecné rovině odůvodnění tohoto nesouhlasného závazného stanoviska KHS JmK odkazuje na ustanovení § 2 odst. 4 správního řádu, dle něhož mimo jiné **správní orgány dbají, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem.**

K tomu KHS JmK upřesňuje, že problematika ochrany vodních zdrojů není taxativně upravena zákonem č. 258/2000 Sb., respektive, že tento zákon neupravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti ochrany vodních zdrojů. **Související veřejný zájem v ochraně veřejného zdraví je však nezbytné vymezit v návaznosti na definování veřejného zdraví, kterým je dle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin s tím, že tento zdravotní stav je určován mimo jiné souhrnem přírodních a životních podmínek, nesporně tedy i bezpečným zásobováním zdravotně nezávadnou vodou v dostatečném množství.**

Při naplňování principu ochrany veřejného zdraví, který představuje dle ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb. souhrn činností a opatření k vytváření a ochraně zdravých životních podmínek, je v návaznosti na veřejný zájem spočívající v bezpečném zásobování zdravotně nezávadnou vodou v dostatečném množství, nutno přihlídnout k ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o vodách“), dle něhož jsou **zdroje podzemních vod přednostně vyhrazeny pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou a pro účely, pro které je použití pitné vody stanoveno zvláštním právním předpisem, a k ustanovení § 30 odst. 1 zákona o vodách, dle něhož je stanovení ochranných pásem vždy veřejným zájmem.**

Vzhledem ke skutečnosti, že voda je dle ustanovení § 2 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o životním prostředí“), jednou ze složek životního prostředí, a že se tento zákon zabývá v ustanovení § 12 odst. 1 i **ohrožováním zdraví lidí**, uvážila KHS JmK skutečnost, že již v preambuli zákona o životním prostředí je vymezeno právo člověka přetvářet přírodu v souladu s **principem trvale udržitelného rozvoje**, který je definován ustanovením § 6 zákona o životním prostředí jako rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby.

Jak již bylo uvedeno, KHS JmK k *Oznámení zahájení správního řízení a stanovení termínu ústního jednání o návrhu na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200)* ze dne 29.07.2016, č. j. SBS 17437/2016/OBÚ-01/3, dne 17.08.2016 pod číslem jednací KHSJM 45798/2016/HO/HOK sdělila, že v rámci projednávání záměru dle zákona č. 100/2001 Sb. byla ze strany KHS JmK opakovaně vydávána nesouhlasná vyjádření, a mimo jiné uvedla skutečnosti související s hodnocením vlivů na veřejné zdraví provedené v rámci tohoto projednávání.

I přesto, že Ministerstvo životního prostředí vydalo dne 09.03.2015 pod č. j. 12289/ENV/15 podmíněně souhlasné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru *Těžba a úprava štěrkopísku v Uherském Ostrohu 2*, na životní prostředí podle § 10 zákona č. 100/2001 Sb. (dále také „stanovisko MŽP“), nepovažuje KHS JmK za odůvodněné stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200), a to, jak vyplývá z výše uvedeného, vzhledem k faktu, že vlivy na veřejné zdraví související s odkrytím hladiny podzemní vody a se souvisejícím zvýšením zranitelnosti jímacího území Bzenec – komplex resp. s potenciální kontaminací vodních zdrojů nebylo možno v průběhu posuzování dle zákona č. 100/2001 Sb. kvalitativně ani kvantitativně vyhodnotit.

Výše uvedená skutečnost je zcela zásadní vzhledem k rozdílným názorům na hydrogeologické poměry v dané lokalitě a na možnosti resp. pravděpodobnosti negativního ovlivnění jímacího území Bzenec – komplex, a vzhledem k situování záměru v aktivní zóně záplavového území a v ochranném pásmu vodních zdrojů systému Bzenec – komplex.

Ke strategickému významu vodních zdrojů systému Bzenec – komplex vzhledem k parametrům stávajícího využití KHS JmK podotýká, že význam je zřejmý i ze skutečnosti, že STATISTICKÁ ROČENKA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY každoročně uvádí úpravnu Bzenec využívající předmětné vodní zdroje jako jednu z významných v České republice (viz odkaz <http://www1.cenia.cz/www/publikace-cenia>).

Podmínky stanovené ve stanovisku MŽP resp. v závazném stanovisku MŽP ze dne 26.10.2015, č. j. 24489/ENV/15, k ověření souladu stanoviska k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí vydaného dle § 10 odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, dne 9. 3. 2015 pod č. j. 12289/ENV/15 s požadavky právních předpisů, které zpracovávají směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí podle článku II bodu 1. přechodných ustanovení zákona č. 39/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 100/2001 Sb. (dále také „závazné stanovisko MŽP“), **nerespektují princip předběžné opatrnosti ve vztahu k nutnosti zcela zásadní eliminace potenciálních zdravotních rizik pro populaci vystavenou rizikovým faktorům životních podmínek ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 a 4 zákona č. 258/2000 Sb..**

Účelem principu předběžné opatrnosti je zajištění minimalizace známého rizika a odvrácení rizika působení faktoru, jehož efekt není zcela znám, a naopak je nutno předpokládat podmínění efektu navrhovaných opatření lidským faktorem jako bezesporu významným článkem, jehož selháním lze předcházet pouze obtížně, a to i v případě selhání nevědomých.

Ve vztahu k principu předběžné opatrnosti považuje KHS JmK za diskutabilní jeden z podkladů pro vydání stanoviska MŽP, a to **OPONENTNÍ POSOUZENÍ hydrogeologické studie vypracované společností Aquatest a.s. Praha** Ing. Jiřího Tylčera, CSc., znalce jmenovaného rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě ze dne 29.3.1988, č.j. Spr 2113/88, pro základní obor těžba, odvětví geologie, specializace hydrogeologie a pro obor ochrana přírody se specializací znečištění podzemních vod a půd (dále také „zpracovatel oponentního posouzení“), **dle něhož se regulérní pracovní metodou pro případy, kdy je vzhledem ke složitosti interakcí mezi lidskými aktivitami a životním prostředím spolehlivé prognózování vlivů těchto aktivit na složky životního prostředí složité a velmi často prakticky nemožné se stoprocentní spolehlivostí, stává aplikace analogie s konkrétními a kvalifikovanými odkazy na dostatečně dlouholeté a četné zkušenosti s dopady podobných aktivit v příbuzných podmínkách.**

Nepřijatelnost přístupu zpracovatele oponentního posouzení spatřuje KHS JmK v tom, že posuzování vlivů záměru na životní prostředí spočívá dle ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 100/2001 Sb. ve zjištění, popisu, posouzení a vyhodnocení předpokládaných přímých a nepřímých vlivů provedení i neprovedení záměru na životní prostředí, **nikoliv v aplikaci analogie s obdobnými záměry.**

Pokud by byl princip analogie s obdobnými případy v tak zásadní věci jako je ochrana vodních zdrojů přijat jako princip relevantní pro objektivní posouzení vlivů na veřejné zdraví a životní prostředí dle ustanovení § 2 zákona č. 100/2001 Sb., pak by měly být diskutovány a zohledněny i případy, kdy souhlasné stanovisko vydáno nebylo.

Jako příklad KHS JmK uvádí stanovisko MŽP ČR ze dne 31. října 2008, čj. 68509/ENV/08, k posouzení vlivů provedení záměru „*Těžba štěrkopísku Chropyně (sever)*“ na životní prostředí, v němž byla vyjádřena „*obava z ovlivnění vodních zdrojů Plešovec a Břeský les*“, a též stanovisko Krajského úřadu Olomouckého kraje k posouzení vlivů provedení záměru „*Těžba štěrkopísku na ložisku Lutín – Luběnice*“ ze dne 02.07.2008, čj. KUOK 114778/2007, v němž bylo deklarováno „*možné ovlivnění vodního zdroje „Trávníky“ určeného pro zásobování obyvatel a dalších zdrojů podzemní vody*“.

KHS JmK zdůrazňuje, že jakékoliv navyšování (byť i potenciálního) rizika negativního ovlivnění dotčených vodních zdrojů využívaných k zásobování více než 100 000 obyvatel pitnou vodou je z hlediska ochrany veřejného zdraví nepřijatelné a ochranu těchto zdrojů je nutno považovat za prioritní a převyšující ostatní zájmy, a to právě s ohledem na princip předběžné opatrnosti a na nutnost zcela zásadní eliminace situací potenciálně predikujících pravděpodobnost vzniku zdravotních rizik pro dotčenou skupinu populace.

Zcela zásadní ochrana vodních zdrojů ve svém důsledku směřuje k ochraně veřejného zdraví, resp. představuje činnost k vytváření a ochraně zdravých životních podmínek ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb., s tím, že **bezpečné zásobování pitnou vodou představuje jednu ze základních determinant zdraví a jeho ohrožení je nutno považovat za nepřijatelné. Současně je třeba stále respektovat, že zajištění zásobování pitnou vodou je důležitým veřejným zájmem a jednou z priorit státu, a z podzemních zdrojů zvláště.**

V návaznosti na aktuálně vedené řízení o návrhu na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200) zdůrazňuje, že následná **realizace záměru může za určitých podmínek ve svém důsledku vyvolat účinky, které by mohly ohrozit veřejné zdraví, což je dle ustanovení § 2 odst. 2 věta druhá zákona č. 258/2000 Sb. stav, při kterém jsou obyvatelstvo nebo jeho skupiny vystaveny nebezpečí, z něhož míra zátěže mj. rizikovými faktory životních podmínek překračuje obecně přijatelnou úroveň a představuje významné riziko poškození zdraví** (dále také „ohrožení veřejného zdraví“).

K tomu KHS JmK dále podotýká, že v dikci principů obezřetnosti a ochrany a podpory veřejného zdraví je povinností orgánu ochrany veřejného zdraví zamezit stavům, které by ve svém důsledku skutečně k ohrožení

veřejného zdraví mohly vést; nezamezení vzniku otevřené vodní hladiny v ochranném pásmu strategicky významných vodních zdrojů k ochraně veřejného zdraví zcela jednoznačně nesměruje.

Jak je zřejmé z výše uvedeného, je zcela zásadním podkladem pro vydání nesouhlasného závazného stanoviska **hodnocení vlivů na veřejné zdraví zpracované v rámci projednávání záměru dle zákona č. 100/2001 Sb.**, a proto KHS JmK považuje za nezbytné uvést dále zcela zásadní skutečnosti z provedeného hodnocení vyplývající.

V části **VII. Závěr** hodnocení vlivů na veřejné zdraví byly učiněny relativně jednoznačné závěry související s očekávanou hlukovou zátěží a zátěží látkám znečišťujícím ovzduší.

V návaznosti na potenciální ohrožení vodních zdrojů však bylo uvedeno následující:

- **Potenciálním vlivem záměru, vyvolávajícím největší obavy, je možnost znehodnocení významného jímacího území Bzenec - komplex, zásobujícího velmi kvalitní podzemní vodou více než 100 000 obyvatel. Doplněná hydrogeologická studie ve svých závěrech toto riziko prakticky vylučuje.**
- **Jedná se ovšem o vodní zdroj, který je z hlediska stávající kvality vody nenahraditelný. Konkrétní údaje, které by bylo možné kvantitativně hodnotit z hlediska zdravotních rizik, studie neobsahuje.**

Zcela zásadní je konstatování, že „**Konkrétní údaje, které by bylo možné kvantitativně hodnotit z hlediska zdravotních rizik, studie neobsahuje**“, a to ve spojení s kapitolou **VI. Analýza nejistot**, v níž je mj. uvedeno

- *Každé hodnocení vlivů na zdraví je nevyhnutelně spojeno s nejistotami, které jsou dány použitými vstupními daty, expozičními faktory, odhady chování exponované populace apod. Proto je jednou z neopominutelných součástí tohoto hodnocení i popis a analýza nejistot, kterých si je zpracovatel vědomý a ke kterým by se mělo přihlédnout v další etapě rozhodování (citace úvodního odstavce).*
- **Pokud jde o hodnocení zdravotních rizik potenciálních vlivů na zásobování pitnou vodou, existující podklady neobsahují konkrétní údaje o koncentraci jednotlivých potenciálně škodlivých látek, na základě kterých by bylo možné provést hodnocení zdravotního rizika z hlediska vývoje zásobování pitnou vodou v dané lokalitě. Byly proto spíše vysloveny obecné zásady a otázky, které by měly být vzaty do úvahy při rozhodování o daném záměru** (citace bodu 4).

Na nezbytnost zohlednění analýzy nejistot poukazuje zpracovatel hodnocení vlivů na veřejné zdraví v kapitole **II. Metodika a základní pojmy**, kde mj. uvádí, že nezbytnou součástí hodnocení rizika je analýza nejistot, se kterými je každý odhad rizika nevyhnutelně spojen, a že jejich přehled a kritický rozbor z kvalitní pochopení a posouzení dané situace a **je třeba je zohlednit při řízení rizika.**

S odkazem na výše uvedené KHS JmK opakovaně konstatuje, že nemožnost provedení hodnocení zdravotních rizik neznamená, že předmětné potenciální riziko neexistuje, ale naopak, že závažnost a rozsah rizika nelze objektivně vyhodnotit resp. není možno posoudit, zda reálně může dojít k ohrožení veřejného zdraví.

Pokud nelze potenciální zdravotní rizika objektivně vyhodnotit na základě konkrétních expozičních údajů (podmíněných kvalitativními a kvantitativními parametry), nelze dovést ani úroveň potenciálních rizik a ve svém důsledku nelze definovat opatření směřující k řízení zdravotních rizik pro naplnění ustanovení § 2 odst. 4 a § 82 odst. 2 písm. t) zákona č. 258/2000 Sb..

V kontextu výše uvedeného je nutno adekvátně, mj. z hlediska principu předběžné opatrnosti a obezřetnosti, vyhodnotit zásadní konstatování v kapitole **V. Zdravotní riziko potenciálních vlivů na zásobování pitnou vodou** hodnocení vlivů na veřejné zdraví, a to mj.

- **U rizika negativního ovlivnění významného zdroje pitné vody je ovšem otázkou, jaké riziko je možné považovat za přijatelné.**
- **V první řadě je třeba při hodnocení přijatelnosti hodnocených rizik zohlednit praktickou nenahraditelnost zdroje kvalitní podzemní vody kapacity, kterou má jímací území Bzenec - komplex. Eventuelní náhrada by byla nejspíše možná využitím upravené povrchové vody. Ta je i při splnění současných kvalitativních ukazatelů ve srovnání s vodou z podzemních zdrojů z hlediska příznivých dopadů na zdraví obyvatel nevýhodnější.**
- **Z obecného kvalitativního hlediska, vztahujícího se k lidskému zdraví, proto mají před povrchovými zdroji pitné vody přednost zdroje podzemní vody, procházející přirozeným procesem degradace organických látek a obohacení prospěšnými minerálními látkami v horninovém podloží.**
- **I případné přechodné období při havarijním odstavení jímacího území s náhradním zásobováním a využíváním stávajících individuálních zdrojů vody by nesporně představovalo zvýšené zdravotní riziko pro obyvatele zejména z epidemiologického hlediska.**

Z hlediska vlivů na veřejné zdraví KHS JmK důrazně upozorňuje na velmi významné riziko spojené s odkrytím hladiny podzemní vody s přihlédnutím k situování záměru v aktivní zóně záplavového území **při povodňových stavech**, kdy je povodňová vlna nositelem neznámého množství látek nejasného druhu a původu, jak je zřejmé nejen z průběhu povodně v roce 1997.

I z tohoto pohledu je nutno vnímat nesouhlas KHS JmK, neboť nemůže být pochybnost o tom, že druhy a obsahy kontaminujících látek nelze při průchodu povodňové vlny (a ani po odeznění) relevantním způsobem objektivizovat, tj. kvalifikovat a kvantifikovat. V návaznosti na tento fakt skutečně nelze předjímat, jaké vlivy na veřejné zdraví by v případně kontaminace podzemních vod látkami obsaženými v povodňové vlně byly vyvolány.

V této souvislosti je nutno posuzovat adekvátnost podmínky č. 7 stanoviska MŽP resp. závazného stanoviska MŽP, a to

V rámci další přípravy záměru zajistit doplnění výsledku matematického modelu (použitého v příslušné studii společnosti AQUATEST a.s., březen 2010) tak, aby bylo stanoveno nutné čerpané množství podzemní vody v hydraulické bariéře s cílem vytvořit dostatečnou depresi (zabraňující šíření potenciální kontaminace za bariéru) pro množství vody odebírané v jímácím území Bzenec I, Bzenec III - sever a Bzenec III - jih ve výši 260 l/s a 350 l/s. Výsledky matematického modelu konzultovat se společností Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s., a pokud to vyplyne z výsledků modelu, doplnit navrženou hydraulickou bariéru příslušným počtem vrtů. V této souvislosti se doporučuje odvodit metodikou hodnocení zdravotních rizik přípustné koncentrační limity pro monitorovací vrty na výstupním profilu proudění podzemních vod od lokality a zapracovat je do havarijního plánu jako kritéria pro aktivaci hydraulické bariéry (pokud budou společností Vodovody a kanalizace Hodonín, a.s., poskytnuty údaje o chemizmu a čerpání objektů vodárenského zdroje).

KHS JmK vzhledem k předpokladu naplňování podmínek stanoviska MŽP res. závazného stanoviska MŽP v navazujících řízeních jednak **namítá závaznost doporučení** odvodit metodikou hodnocení zdravotních rizik přípustné koncentrační limity pro monitorovací vrty na výstupním profilu proudění podzemních vod od lokality a zapracovat je do havarijního plánu jako kritéria pro aktivaci hydraulické bariéry, a dále pak **podotýká existenci řádově minimálně tisíců chemických látek**, které mohou být do vodního prostředí vneseny buď úmyslně nebo neúmyslně např. při povodni.

Případný záchyt potenciálních kontaminantů při kontrole kvality vody ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb. ve spojení s vyhláškou č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů (dále také „vyhláška č. 252/2004 Sb.“), je diskutabilní a prakticky nepravděpodobný, neboť kontrola je prováděna v rozsahu konkrétních legislativně vymezených ukazatelů a nepostihuje všechny látky, které mohou být do prostředí vneseny při mimořádných situacích.

V návaznosti na výše uvedené KHS JmK odkazuje na ustanovení § 13 zákona o životním prostředí, který uvádí, že lze-li se zřetelem ke všem okolnostem předpokládat, že hrozí nebezpečí nevratného nebo závažného poškození životního prostředí, nesmí být pochybnosti o tom, že k takovému poškození skutečně dojde, důvodem pro odklad opatření, jež mají poškození zabránit.

V dané, považuje KHS JmK za nezbytné upozornit, že z rozsahu podmínek stanovených v závazném stanovisku k souvisejícímu záměru je zřejmé (především vzhledem k problematice ochrany vod), že záměr skutečně nelze charakterizovat jako bezproblémový a rovněž je nutno konstatovat, že realizace řady, z hlediska ochrany vod zásadních, navrhovaných opatření je ve své podstatě nevymahatelná, např.

- **44. Zajistit, aby bylo zamezeno splachům organických látek (zejména humusu) a závadných látek do těžebního jezera.**
- **45. Zřídit trvalou ostrahu areálu těžebny s cílem eliminovat cizí zásahy, které by mohly vést ke znečišťování životního prostředí.**

Současně KHS JmK zdůrazňuje ustanovení § 1 zákona o životním prostředí, dle něhož zákon mj. stanoví základní zásady ochrany životního prostředí a povinnosti právnických a fyzických osob při ochraně a zlepšování životního prostředí a při využívání přírodních zdrojů s tím, že ochrana životního prostředí zahrnuje dle ustanovení § 9 zákona o životním prostředí činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování životního prostředí.

V souvislosti se situováním záměru do II. stupně (vnějšího) vodního zdroje Bzenec – komplex KHS JmK odkazuje na rozhodnutí ONV Hodonín ze dne 1. 3. 1989, které bylo vydáno, jak je zřejmé z jeho výrokové části, mj. na základě tehdy platných Směrnic 51 o základních hygienických zásadách pro stanovení, vymezení a využívání ochranných pásem vodních zdrojů určených k hromadnému zásobování pitnou a užitkovou vodou a pro zřizování vodárenských nádrží, svazek 44, 1979, č.j. HEM – 3 24. 2. - 1. 9. 1978 (dále také „Směrnice 51“). Z bodu 22. přílohy č. 1 výše uvedených Směrnic 51 mj. vyplývá, že důlní činnost, těžba kamene a zemin, veškeré zemní práce aj. se povolí nebo k ní dá souhlas příslušný orgán státní správy ve vnější části pásma hygienické ochrany 2. stupně jen za předpokladu kladného odborného hydrogeologického posudku a provedení účinných zabezpečovacích technických opatření; vzhledem k okolnostem daného případu KHS JmK zdůrazňuje předpoklad kladného odborného hydrogeologického posudku, nikoliv několika posudků s odlišnými závěry.

Vzhledem ke skutečnosti, že **nositelem práv a povinností souvisejících se zásobováním pitnou vodou z předmětných vodních zdrojů systému Bzenec – komplex je v současné době společnost Vodovody a kanalizace Hodonín, a. s. se sídlem Purkyňova 2, č.p. 2933, 695 11 Hodonín, IČO 49454544**, požádala KHS JmK dne 18.08.2016 pod číslem jednacím KHSJM 46378/2016/HO/HOK v návaznosti na *Oznámení zahájení správního řízení a stanovení termínu ústního jednání o návrhu na stanovení dobývacího prostoru Uherský Ostroh na výhradním ložisku štěrkopísku Moravský Písek (B 3012200)* ze dne 29.07.2016, č. j. SBS 17437/2016/OBÚ-01/3, a na průběh a ukončení posuzování záměru dle zákona č. 100/2001 Sb. o sdělení, zda bude v případě realizace záměru i nadále a trvale v reálných možnostech společnosti garantovat naplnění povinností vyplývajících z ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb. ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 vyhlášky č. 252/2004 Sb. a zda podmínky uvedené v závazném stanovisku MŽP směřují k eliminaci potenciálních rizik resp. k naplnění principu předběžné opatrnosti a zda jsou dostatečné a adekvátní ve vztahu k bezpečnému zásobování dotčené skupiny populace pitnou vodou.

Společnost Vodovody a kanalizace Hodonín, a. s. se sídlem Purkyňova 2, č.p. 2933, 695 11 Hodonín, IČO 49454544, dopisem ze dne 25.08.2016 pod zn. 2/Šk/2016/3125 mj. sdělila, že v případě realizace záměru nemůže garantovat trvalé a spolehlivé plnění povinností vyplývajících z ustanovení § 3 odst. 2 zákona č. 258/2000 Sb..

V návaznosti na výše uvedené KHS JmK při vydání tohoto závazného stanoviska mimo své odborné aspekty uvážila i sdělení provozovatele jímacího území s tím, že logika věci predikuje důvodný předpoklad, že předmětné sdělení je zpracováno na základě znalosti místních podmínek a provozních parametrů, a že provozovatelem zohledněna přípustná míra potenciálního rizika ohrožení vodních zdrojů respektuje hledisko předběžné opatrnosti, a to s odkazem na ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, dle něhož se vodovody pro veřejnou potřebu zřizují a provozují ve veřejném zájmu s přihlédnutím k ustanovení § 5 odst. 1 zákona o vodách, který stanoví povinnost každého, kdo nakládá s povrchovými nebo podzemními vodami, dbát o jejich ochranu a zabezpečovat jejich hospodárné a účelné užívání podle podmínek tohoto zákona a dále dbát o to, aby nedocházelo k znehodnocování jejich energetického potenciálu a k porušování jiných veřejných zájmů chráněných zvláštními právními předpisy (tj. i zákonem č. 258/2000 Sb.).

I přesto, že je **ochrana vodních zdrojů v dostatečné míře řešena legislativou České republiky** (respektující ve většině případů práva Evropských společenství), považuje KHS JmK za účelné zdůraznit vybraná ustanovení právních norem **Evropských společenství**, které v obecné rovině na nutnost ochrany vodních zdrojů poukazují a stanovují práva a povinnosti i s odkazem na nutnost této ochrany (i když např. v přímé návaznosti na jakost vody, na vypouštění látek závadným vodám apod.).

KHS JmK provedla cílený výběr textu související s nezbytnou ochranou vod s účelem poukázat na širší souvislosti a vzájemné vztahy, tj. na přístup k ochraně veřejného zdraví ve spojení s nezbytnou ochranou vod, a to především s ohledem na **nutnost předcházení potenciálním problémům, nikoliv na nutnost omezení a činění následných kroků vedoucích k minimalizaci dopadů**.

Předně je komplexní přístup k ochraně vody, jak uvádí Ministerstvo životního prostředí na odkaze http://www.mzp.cz/cz/ochrana_vod, vymezen **Směrnicí Evropského parlamentu a Rady č. 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky** (dále také „Směrnice 2000/60/ES“). Dle bodu 1 preambule Směrnice 2000/60/ES **voda není běžný obchodní produkt, ale spíše dědictví, které je třeba chránit, střežit a podle toho s ním nakládat**. Z bodu 4 preambule Směrnice 2000/60/ES jsou zřejmé vztahy mezi nutností zajistit dostatečné množství vody dobré jakosti ke všem účelům a ochranou těchto vod, z bodu 39 pak nutnost snížit dopad nehod, v důsledku kterých jsou vody havarijně znečištěny, nebo jim předcházet.

Dále dle článku 7 bod 3 Směrnice 2000/60/ES „**Členské státy zajistí nezbytnou ochranu vodních útvarů určených s cílem zabránit zhoršování jejich kvality, čímž přispějí ke snížení stupně úpravy potřebného pro výrobu pitné vody. Pro tyto vodní útvary mohou členské státy zříditi ochranná pásma**“.

V souvislosti s projednávaným záměrem směřujícím k odkrytí souvislé vodní hladiny je nutno poukázat na jeden z environmentálních cílů uvedených v článku 4 Směrnice 2000/60/ES pro podzemní vody, a to **provést potřebná opatření k zamezení nebo omezení vstupu znečišťujících látek do podzemních vod**, a dále pak zajistit ochranu, zlepšení stavu a ochranu všech útvarů podzemních vod.

Dle ustanovení § 1 zákona č. 258/2000 Sb zpracovává tento zákon příslušné předpisy Evropských společenství; proto je zcela relevantní odkaz na **Směrnice rady z 3. listopadu 1998 o jakosti vody určené pro lidskou spotřebu 98/83/ES** (dále také „Směrnice“), v nichž je mj. deklarováno, že **musí být uplatněna odpovídající opatření na ochranu vody, aby čistota povrchové i spodní vody byla s jistotou zachována** (bod 8 úvodní části Směrnice).

Dále pak úvodní část **Protokolu o vodě a zdraví** deklaruje mimo jiné, že **voda je nezbytná pro zachování života, že dostupnost vody v množství a jakosti dostatečné na pokrytí základních lidských potřeb je nezbytným předpokladem zlepšení zdraví i předpokladem trvale udržitelného rozvoje a že povrchové a podzemní vody jsou obnovitelnými zdroji s omezenou schopností zotavit se z nepříznivých dopadů lidské činnosti na jejich množství a jakost a že jakékoliv zanedbání těchto omezení může vyústit v krátkodobé i dlouhodobé nepříznivé účinky na zdraví a blaho těch, kteří jsou na těchto zdrojích a jejich jakosti závislí.**

Uplatňování a význam principů vyplývajících z Protokolu o vodě a zdraví je zřejmé z informací veřejně dostupných na <http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/protokol-o-vode-a-zdravi>, a to mj., že Protokol o vodě a zdraví je mezinárodní, právně závazný dokument pro všechny strany Protokolu (v České republice byl Protokol ratifikován již v roce 2001).

Hlavním cílem Protokolu o vodě a zdraví je na všech úrovních rozhodování podpořit ochranu lidského zdraví a duševní pohody, individuálně i kolektivně, v rámci trvale udržitelného rozvoje, a to prostřednictvím zlepšeného hospodaření s vodou, včetně ochrany vodních ekosystémů, ochrany jakosti a množství vody a kontrolou a potlačováním chorob souvisejících s vodou.

Protokol o vodě a zdraví se ve vztahu k jakosti vody určené pro lidskou spotřebu zabývá související ochranou vodních zdrojů, když v článku 4 odst. 2 písm. a) mimo jiné stanoví, že **strany podniknou především taková opatření, která povedou k zajištění dostatečného zásobování zdravotně nezávadnou vodou, která neobsahuje mikroorganismy, parazity či látky, jež by kvůli svému počtu či koncentraci mohly ohrozit lidské zdraví; to zahrnuje ochranu vodních zdrojů, které slouží jako zdroj pitné vody, úpravu vody a výstavbu, rozvoj a údržbu vodovodních a kanalizačních systémů.**

Ze čl. 4 odst. 2 písm. c) Protokolu o vodě a zdraví je zřejmý přístup k významu ochranných pásem; dle příslušného ustanovení strany podniknou především taková opatření, která povedou k **zajištění účinné ochrany vodních zdrojů využívaných jako zdroje pitné vody a jejich vodních ekosystémů před znečištěním z jiných příčin**, včetně zemědělství, průmyslu a dalšího vypouštění a emisí nebezpečných látek. A dále dle zásad a přístupů specifikovaných v čl. 5 písm. e) Protokolu je třeba podniknout preventivní kroky, aby se zabránilo epidemiím a případům chorob souvisejících s vodou a **aby byly chráněny vodní zdroje sloužící jako zásobárny pitné vody, protože takové kroky účinněji zamezí škodám a mohou být cenově efektivnější než následné kroky nápravné.**

KHS JmK dále odkazuje na článek 5 Protokolu (zásada pod písmenem e) byla již výše uvedena), z něhož vyplývá, že při provádění opatření, jež povedou k provádění Protokolu o vodě a zdraví, se strany řídí především následujícími zásadami a přístupy, a to mimo jiné :

- **zásada předběžné opatrnosti**, na jejímž základě kroky, vedoucí k prevenci, kontrole a omezení výskytu s vodou souvisejících chorob nebudou odkládány z důvodu, že vědecký výzkum plně neprokázal příčinnou souvislost mezi faktorem, proti kterému jsou uvedené kroky zaměřeny, na straně jedné a možným přispěním tohoto faktoru k rozšíření chorob souvisejících s vodou nebo jejich přeshraničnímu dopadu na straně druhé;
- vodní zdroje je nutno obhospodařovat tak, aby uspokojily potřeby současné generace a zároveň aby nebyla narušena schopnost budoucích generací uspokojit své vlastní potřeby;
- jako protihodnotu svých práv a nároku na vodu podle soukromého a veřejného práva, musejí fyzické a právnické osoby a instituce veřejného i soukromého sektoru přispívat k ochraně vodního prostředí a vodních zdrojů;
- při uskutečňování tohoto Protokolu musejí být brány patřičné ohledy na místní problémy, potřeby a znalosti.

Rovněž dle bodu 1 úvodní části **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu** (dále také „Směrnice 2006/118/ES“), jsou **podzemní vody cenným přírodním zdrojem, který by měl být chráněn před zhoršováním stavu a před chemickým znečištěním (to je důležité mimo jiné při využívání podzemních vod k zabezpečování vody pro lidskou spotřebu).**

Směrnice 2006/118/ES v bodě 2 úvodní části uvádí, že **podzemní vody jsou nejcitlivějším a v Evropské unii největším sladkovodním zdrojem**, a především také **hlavním zdrojem pro zásobování veřejnosti pitnou vodou** v mnoha oblastech. Podzemní vody ve vodních útvech využívaných k odběru pitné vody nebo uvažovaných k takovému využití v budoucnu **je nutno chránit tak, aby se zamezilo zhoršováním kvality těchto vodních útvarů**, a to s cílem snížit stupeň úpravy potřebný pro výrobu pitné vody (bod 3 Směrnice 2006/118/ES). Nutnost realizace opatření zaměřených na předcházení přímým i nepřímým vstupům znečišťujících látek do podzemních vod je upravena bodem 13 úvodní části Směrnice 2006/118/ES, význam a účel vymezení ochranných pásem pak bodem 15.

Dle článku 1, bodu 1 je účelem Směrnice 2006/118/ES stanovit specifická opatření uvedená v čl. 17 odst. 1 a 2 Směrnice 2000/60/ES o zamezení nebo omezení vstupu znečišťujících látek do podzemních vod s cílem **zajistit předcházení a kontrolu znečišťování podzemních vod** a dle bodu 2 rovněž doplňuje ustanovení již obsažená ve Směrnici 2000/60/ES a má za cíl **bránit zhoršováním stavu všech útvarů podzemních vod.**

Závěrem KHS JmK poznamenává, že vzhledem ke zcela odlišným závěrům hydrogeologických posudků o možnosti resp. pravděpodobnosti negativního ovlivnění jímacího území Bzenec – komplex v souvislosti s projednávaným návrhem, vzhledem k situování záměru v ochranném pásmu vodních zdrojů systému Bzenec – komplex a vzhledem ke skutečnosti, že jakékoliv, byť i potenciální, riziko, negativního ovlivnění dotčených vodních zdrojů využívaných k zásobování více než 100 000 obyvatel pitnou vodou je z hlediska ochrany veřejného zdraví nepřijatelné a ochranu těchto zdrojů je nutno považovat za prioritní a převyšující ostatní zájmy, a to s ohledem na princip předběžné opatrnosti a na nutnost zcela zásadní eliminace (nikoliv pouze minimalizace) situací potenciálně predikujících pravděpodobnost vzniku zdravotních rizik pro dotčenou skupinu populace, s ohledem na znalost místních podmínek a na situování záměru v aktivní zóně záplavového území, považuje za účelné přihlídnout v předmětném řízení i k principu „**Nejefektivnější způsob, jak konzistentně zajistit bezpečnost zásobování pitnou vodou, je přístup založený na komplexním hodnocení a řízení rizika, které zahrnuje všechny prvky zásobování vodou od povodí zdroje až ke kohoutku spotřebitele.**“ (WHO Guidelines for Drinking-water Quality, 2011).

Závěrem KHS JmK s odkazem na výše uvedené konstatuje, že vzhledem k praktické nenahraditelnosti zdroje kvalitní podzemní vody kapacity, kterou má jímací území Bzenec – komplex, nepovažuje žádné, byť potenciální resp. málo pravděpodobné, riziko za přijatelné a proto bylo stanoveno tak, jak je uvedeno výše.

otisk úředního razítka

odborný rada

Ing. Jaroslava Švarcová, v. r.

vedoucí oddělení hygieny obecné a komunální
KHS JmK, územní pracoviště Hodonín

Za správnost vyhotovení: Švarcová Jaroslava

Rozdělovník:

- adresát
- KHS JmK – spis

Na vědomí

- Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně, Havlíčkovo nábřeží 600, 460 01 Zlín, IČO 71009221
- Ministerstvo zdravotnictví České republiky, Palackého náměstí 375/4, 128 01 Praha 2, IČO 00024341
- Městský úřad Uherské Hradiště, odbor stavebního úřadu a životního prostředí, oddělení vodoprávního úřadu a životního prostředí, Masarykovo náměstí 19, 686 01 Uherské Hradiště, IČO 00291471
- Městský úřad Veselí nad Moravou, odbor životního prostředí a územního plánování, tř. Masarykova 119, 698 13 Veselí nad Moravou, IČO 00285455